

KRAV OG ANBEFALINGER TIL STATSANERKENDTE MUSEER

Juli 2021

Indholdsfortegnelse

Læsevejledning	4
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse.....	6
Arbejdsgrundlag	6
Organisation & ledelse.....	7
Ressourcer – Økonomi, personale og bygninger.....	8
Forskning	9
Formidling	10
Indsamling	11
Registrering	12
Bevaring.....	12
Sikring af væsentlige bevaringsværdier i forbindelse med fysisk planlægning og forberedelse af jordarbejder	14
Generelle krav til museer med ansvar for museumslovens kapitel 8	14
Krav til museer med arkæologisk ansvar	15
Bilag 1	17

Læsevejledning

De følgende sider indeholder de krav og anbefalinger, som Slots- og Kulturstyrelsen lægger til grund for kvalitetsvurdering af det enkelte museum.

Det er ligeledes de krav og anbefalinger, Slots- og Kulturstyrelsen anvender til at vurdere, om museer kan opnå og bevare en statsanerkendelse.

Der er tale om krav og anbefalinger inden for følgende områder af museets virksomhed:

- Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse
- Ressourcegrundlag
- Forskning
- Formidling
- Indsamling
- Registrering
- Bevaring
- Arbejde med museumslovens kapitel 8 (Sikring af væsentlige bevaringsværdier i forbindelse med fysisk planlægning og forberedelse af jordarbejder).

Krav

Kravene udspringer af lovgivning på området med dertil hørende bemærkninger og bekendtgørelser, Museumsloven (jf. lovbekendtgørelse nr. 1505 af 14. december 2006 om museer mv., som senest ændret ved lov nr. 1391 af 23. december 2012) og driftstilskudsloven (lov nr. 1531 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet).

Langt de fleste af lovgivningens krav er formuleret, så det entydigt kan vurderes, om de er opfyldt. Nogle krav i museumsloven er dog formuleret, så vurderingen af kravopfyldelsen forudsætter en præcisering eller fastlæggelse af et niveau for opgavevaretagelsen (fx når der i museumsloven står, "at museet skal have en rimelig faglig standard"). Den præcisering giver Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger, der i sådanne tilfælde er udtryk for det ønskede niveau.

Anbefalinger

Anbefalinger er modsat krav ikke lovmæssige, men er udformet af Slots- og Kulturstyrelsen på baggrund af bl.a. politiske målsætninger og god praksis. Museet skal bestræbe sig på at følge Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger.

Styrelsens anbefalinger er gennem tiden udviklet og suppleret med afsæt i udredninger, analyser, undersøgelser og strategier, som er gennemført på Kulturministeriets område de seneste 10 år, og som på forskellig vis sætter retning for museernes opgavevaretagelse og initierer udvikling på området.

Hertil kommer, at der gennem tiden er udviklet god museal praksis for museernes opgavevaretagelse. Denne praksis er også afspejlet i styrelsens anbefalinger. Endelig afspejler anbefalingerne den generelle samfundsudvikling, herunder udviklingen i samfundets og borgernes forventninger, brugermønstre, medieanvendelse mv.

Slots- og Kulturstyrelsen lægger vægt på, at museet aktivt forholder sig til anbefalingerne. Styrelsen er dog opmærksom på, at der kan være forskel på museer med hensyn til hvordan, de opfylder de enkelte anbefalinger. Det afhænger af museets ressourcegrundlag og vilkår.

Man kan læse mere om baggrunden for krav og anbefalinger i bilag 1.

En kvalitetsvurdering er en vurdering af kvaliteten af hele museets virksomhed. En vurdering af såvel museets konkrete faglige opgavevaretagelse som museets organisatoriske, ledelsesmæssige, administrative og ressourcemæssige forhold. Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger bygger i denne sammenhæng på en grundlæggende forventning om, at museerne arbejder *strategisk* med drift og udvikling af museets samlede virksomhed, herunder sikrer sammenhæng mellem museets faglige opgavevaretagelse, organisation og ressourcegrundlag.

At arbejde strategisk med drift og udvikling af museets samlede virksomhed betyder, at museet dels har formuleret et strategisk grundlag for sin virksomhed, dels har udarbejdet en overordnet strategi for den samlede virksomhed.

Et strategisk grundlag er en mission og vision for museet.

En mission er en begrundelse for museets eksistens (raison d'être) og giver den overordnede retning for museets udvikling. Missionen giver svar på: Hvilken opgave er museet sat i verden for at løse? Hvad er museets overordnede formål? Hvad er det for en rolle, museet varetager?

En vision er en konkretisering af missionen i lyset af de udfordringer, museet står over for. Visionen er en formulering af resultatet af den konkrete udvikling institutionen skal gennemgå de kommende år. Visionen kan betegnes som museets overordnede strategiske målsætning.

En overordnet strategi er en beskrivelse af de mål og metoder, som museet har valgt for at opfylde missionen og virkeliggøre/realisere visionen. Strategien er således bindeleddet mellem mission og vision og museets faglige arbejde, organisation og ressourcer. Strategien skal beskrive sammenhængen i dette.

I tilknytning til museets overordnede strategi indgår mere detaljerede planer, politikker, retningslinjer mv. for museets konkrete arbejde.

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

Arbejdsgrundlag

Krav i museumslov

- Museet er enten foreningsejet, kommunalt ejet eller en selvejende institution.
- Museets ansvarsområde fremgår af museets vedtægter. Ansvarsområdet skal være afgrænset emnemæssigt, tidsmæssigt og så vidt muligt geografisk. Ansvarsområdet er godkendt af Slots- og Kulturstyrelsen.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler

- Inden for museets ansvarsområde har museet defineret en klar faglig profil, der placerer museet i det samlede museumslandskab.
- Museet arbejder strategisk med drift og udvikling af museet. Det vil sige, at museet:
 - har et strategisk grundlag (mission og vision), der afspejler museets ansvarsområde og faglige profil.
 - har en overordnet (langsigtet) strategi for museets samlede virksomhed, hvor målsætninger for den faglige opgavevaretagelse (forskning, formidling, indsamling, registrering, bevaring og arbejdet med den faste kulturarv) og andre opgaver (fx kommunikation og markedsføring) sættes i relation til museets organisatoriske og ressourcemæssige forhold.
- Museet sikrer, at museets strategi bliver realiseret fx gennem en handlingsplan.
- Museet har et velfungerende og gerne formaliseret samarbejde med sin hjemkommune og/eller kommuner, hvor museet har sit virke.

Organisation & ledelse

Krav i museumslov og driftstilskudslov

- Museets leder besidder relevante kompetencer¹.
- Museet ledes af en bestyrelse, der sammensættes i henhold til museets vedtægter.
- Bestyrelsen er ansvarlig for museets samlede virksomhed.
- Bestyrelsen for en selvejende institution skal fastsætte en forretningsorden.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler

- Museet har en organisationsstruktur, der understøtter museets strategiske opgavevaretagelse og udvikling.
- Bestyrelsen har en størrelse, som sikrer en konstruktiv debat og effektiv beslutningsproces.
- Museets ledelse (bestyrelse og museumsleder) rummer de nødvendige kompetencer for en kvalitativ og professionel drift og udvikling af museet. Bestyrelsen rummer tilsammen fx ledelsesmæssige, politiske, forretningsmæssige, juridiske, økonomiske og kommunikations kompetencer samt faglige kompetencer inden for museets ansvarsområde (kultur-, kunst- og/eller naturhistorie).
- Bestyrelsen sammensættes under hensyn til den ønskede kompetenceprofil og under hensyn til, at bestyrelsen afspejler den samfundsmæssige mangfoldighed i forhold til køn, alder, etnicitet m.v.
- Bestyrelsen sikrer, at medlemmerne i tilstrækkeligt omfang er uafhængige af særinteresser.
- Bestyrelsen vurderer løbende, om den har de nødvendige kompetencer til at drive et museum professionelt.
- Bestyrelsen gennemgår årligt museets arbejdsgrundlag.
- Der er en klar opgave- og ansvarsfordeling mellem bestyrelse og daglige leder.
- Bestyrelsen evaluerer årligt sit arbejde og sit samarbejde med den daglige leder.
- Bestyrelsen sikrer, at væsentlige oplysninger af betydning for interessenters vurdering offentliggøres rettidigt og fyldestgørende.

Læs mere

Du kan læse mere om Kulturministeriets anbefalinger til ledelse i kulturinstitutioner i Kulturministeriets publikation *God ledelse i selvejende kulturinstitutioner* (jf. bilag 1).

¹ Det fremgår af museumslovens bemærkninger, at relevante kompetencer for en museumsleder udgør "en kombination af uddannelse og viden/erfaring inden for et kunst-, kultur- og naturhistorisk fagområde samt inden for ledelse, herunder personaleledelse, administrativ ledelse samt strategisk ledelse."

Ressourcer – Økonomi, personale og bygninger

Krav til museet i museumsloven og driftstilskudsloven

- Museet har et økonomisk grundlag, der gør det muligt at opretholde en rimelig faglig og bygningsmæssig standard.
- Det samlede ikke-statslige tilskud til museet udgør mindst 2 mio. kr.
- Museet følger fastsatte regler om regnskabsaflæggelse, revision og fastlæggelse af budget.
- Museet har faguddannet personale, der modsvarer museets ansvarsområde.
- Museet har en rimelig bygningsmæssig standard.
- Museet tilstræber størst mulig tilgængelighed for personer med handicap.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler

- Museet sikrer økonomisk bæredygtighed for sit virke gennem tilstrækkeligt ikke-statsligt tilskudsgrundlag kombineret med en egenindtjening.
- Museet har fastansat videnskabeligt personale til varetagelse og udvikling af de museale opgaver.
- Museet sikrer, at personalet samlet set besidder de nødvendige kompetencer og kvalifikationer.
- Museet sikrer kontinuerlig kompetenceudvikling af sit personale.
- Museet har en bygningsmasse, der understøtter museets udvikling.
- Museet har en langsigtet vedligeholdelsesplan for museets bygninger, som indgår i museets samlede strategi.
- Museets brug af ressourcer i forbindelse med bygningsdrift og -vedligehold står i rimeligt forhold til museets faglige opgavevaretagelse.

Forskning

Krav til museets forskning i museumsloven

- Museet har en rimelig faglig standard.
- Museet skal forske inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde.
- Museets forskning er forbundet med museets øvrige hovedopgaver (indsamling, registrering, bevaring og formidling).
- Gennem bl.a. forskning skal museet i et lokalt, nationalt og globalt perspektiv:
 1. Aktualisere viden om kultur- og naturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende.
 2. Udvikle anvendelse og betydning af kultur- og naturarv for borgere og samfund.
 3. Sikre kultur- og naturarv for fremtidens anvendelse.Museet skal samarbejde med andre statslige og statsanerkendte museer herom.
- Museet skal stille sin samling og dokumentation til rådighed for forskning.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler

- Museet har en nedskrevet prioriteret forskningsplan, der sikrer niveau og udvikling i museets forskning. Forskningsplanen beskriver også forskningens betydning for og sammenhæng med den øvrige faglige opgavevaretagelse.
- Museets forskningsplan indgår i museets overordnede strategi for den samlede virksomhed, og mål for forskningen er sat i relation til museets organisatoriske og ressourcemæssige forhold.
- Museets forskning lever op til det almene forskningsbegrebs krav om originalitet (at forskningen udvikler ny viden, indsigt og erkendelse) transparens (at der anvendes relevante metoder og teoridannelse) og gyldighed (at der redegøres for arbejdets forhold til relevante videnområder). Museet har en løbende forskningsproduktion, der publiceres i differentierede typer af publikationer.
- Museet publicerer sin forskning i relevante, fagfællebedømte² medier nationalt og internationalt.
- Museet indgår i relevante faglige netværk og forpligtende forskningssamarbejder med andre museer og vidensinstitutioner nationalt og internationalt med henblik på at sikre kvalitet, niveau og udvikling i museets forskning.
- Museet evaluerer systematisk sine forskningsprojekter med henblik på at vurdere, om de ressourcer museet bruger på forskning står i et rimeligt forhold til udbyttet.

Læs mere

Du kan læse mere om det almene forskningsbegreb og Kulturministeriets anbefalinger til styrkelse af forskningen på kulturområdet i *Kulturministeriets forskningsstrategi*. I *Udredningen om fremtidens museumslandskab* kan du læse, hvordan arbejdsgruppen bag udredningen vurderer, at forskningen på museerne kan styrkes (jf. bilag 1).

[Læs mere om forskning på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside.](#)

² Ved fagfællebedømmelse forstås, at en anden fagfælle (bedømmer) med forskningserfaring har godkendt forskningens kvalitet. Bedømmeren skal være ekstern (ikke tilknyttet museet), men der stilles ikke krav om, at vedkommende skal være anonym.

Formidling

Krav til museets formidling i museumsloven □

- Museet har en rimelig faglig standard.
- Museet skal formidle sit ansvarsområde.
- Museets formidling er forbundet med museets øvrige hovedopgaver (indsamling, registrering, bevaring og forskning).
- Gennem bl.a. formidling skal museet i et lokalt, nationalt og globalt perspektiv:
 1. Aktualisere viden om kultur- og naturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende.
 2. Udvikle anvendelse og betydning af kultur- og naturarv for borgere og samfund.
 3. Sikre kultur- og naturarv for fremtidens anvendelse.Museet skal samarbejde med andre statslige og statsanerkendte museer herom.
- Museet giver vederlagsfrit adgang til skoleelever, der besøger museet som led i undervisningen.
- Museet er tilgængeligt for offentligheden på forud bekendtgjorte åbningstider.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler

- Museet har en nedskrevet prioriteret formidlingsplan, der sikrer niveau og udvikling i museets formidling. Formidlingsplanen beskriver også formidlingens betydning for og sammenhæng med den øvrige faglige opgavevaretagelse. Museets formidlingsplan indgår i museets overordnede strategi for den samlede virksomhed, og mål for formidlingsarbejdet er sat i relation til museets organisatoriske og ressourcemæssige forhold.
- Museet arbejder med varierede formidlingsformer med henblik på at skabe differentieret, aktuel, perspektiveret og vedkommende formidling i og udenfor museet. Museet arbejder med differentiering i forhold til målgrupper.
- Museet udvikler og opdaterer løbende sine udstillinger og øvrige formidlingsaktiviteter.
- Museet udvikler undervisningsaktiviteter i samarbejde med grundskoler, ungdomsuddannelser og andre uddannelsesinstitutioner.
- Museet arbejder med brugerinddragelse både i formidlingen og i udviklingen af formidlingen.
- Museet lader systematisk brugerne evaluere museets formidling.
- Museet anvender resultatet af Den nationale brugerundersøgelse og anden viden om brugerne (fx egne brugerundersøgelser) til at kvalificere og udvikle museets formidling.
- Museet indgår i relevante faglige netværk og forpligtende samarbejder nationalt og internationalt med henblik på at sikre kvalitet, niveau og udvikling i museets formidling, herunder erfaringsudveksling og videndeling.
- Museet evaluerer løbende, hvorvidt de ressourcer museet bruger på formidling står i et rimeligt forhold til udbyttet.

Læs mere

I *Udredning om museernes formidling* kan du læse mere om grundlaget for Slots- og Kulturstyrelsen anbefalinger til museernes formidling (jf. bilag 1). Udredningens anbefalinger er blevet implementeret gennem *Formidlingsplanen*.

[Læs mere om formidling på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside.](#)

Indsamling

Krav til museets indsamling i museumsloven

- Museet har en rimelig faglig standard.
- Museet skal indsamle inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde.
- Museets indsamling er forbundet med museets øvrige hovedopgaver (registrering, bevaring, forskning og formidling).
- Gennem bl.a. indsamling skal museet i et lokalt, nationalt og globalt perspektiv:
 1. Aktualisere viden om kultur- og naturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende.
 2. Udvikle anvendelse og betydning af kultur- og naturarv for borgere og samfund.
 3. Sikre kultur- og naturarv for fremtidens anvendelse.Museet skal samarbejde med andre statslige og statsanerkendte museer herom.
- Museet må ikke erhverve genstande, som er udført fra et andet land i strid med internationale konventioner tiltrådt af det pågældende land og Danmark.
- Udskillelse fra museets samlinger sker kun efter godkendelse fra Slots- og Kulturstyrelsen, med mindre der er tale om udskillelse til et andet statsanerkendt eller statsligt museums samling.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler

- Museet har en nedskrevet prioriteret indsamlingspolitik. Indsamlingspolitikken beskriver også indsamlingens principper samt betydning for og sammenhæng med den øvrige faglige opgavevaretagelse.
- Museets indsamlingspolitik indgår i museets overordnede strategi for den samlede virksomhed, og mål for indsamlingen er sat i relation til museets organisatoriske og ressourcemæssige forhold.
- Museet koordinerer sin indsamling med de øvrige statslige og statsanerkendte museer.
- Museets indsamling er restriktiv og udspringer af museets forskning.
- Hvis det er muligt og relevant, benytter museet andre former for dokumentation fx affotografering, opmåling og beskrivelser.
- Museet erhverver ikke værker/genstande med klausuler.
- Museet foretager jævnligt revision af samlingen, hvor eventuelle udskillelser overvejes og gennemføres.
- Museet foretager jævnligt revision af samlingen, hvor eventuelle deponeringer revurderes.

Læs mere

Du kan læse om baggrunden for Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger til museernes indsamling i *Udredning om bevaring af kulturarven* og *Udredning om fremtidens museumslandskab* (jf. bilag 1).

[Læs mere om indsamling på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside.](#)

Registrering

Krav til museets registrering i museumsloven

- Museet har en rimelig faglig standard.
- Museet skal registrere sin samling hurtigst muligt efter indsamlingen.
- Museets registrering er forbundet med museets øvrige hovedopgaver (indsamling, bevaring, forskning og formidling).
- Gennem bl.a. registrering skal museet i et lokalt, nationalt og globalt perspektiv:
 1. Aktualisere viden om kultur- og naturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende.
 2. Udvikle anvendelse og betydning af kultur- og naturarv for borgere og samfund.
 3. Sikre kultur- og naturarv for fremtidens anvendelse.Museet skal samarbejde med andre statslige og statsanerkendte museer herom.
- De kunst- og kulturhistoriske museer skal i overensstemmelse med Slots- og Kulturstyrelsens retningslinjer indberette genstande, kunstværker og anden dokumentation til de centrale registre over kulturhistorie (Museernes Samlinger) og kunst (Kunstindeks Danmark, KID) og oplysninger til registeret over arkæologiske lokaliteter og fundsteder (Fund & Fortidsminder). Indberetningen skal ske snarest muligt efter registreringen.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler

- Museet har nedskrevne retningslinjer for sin registrering og -praksis, og dokumenterer sin registreringshistorik. Retningslinjerne beskriver også registreringens betydning for og sammenhæng med den øvrige faglige opgavevaretagelse.
- Museets arbejde med registrering indgår i museets overordnede strategi for den samlede virksomhed og mål for registreringsarbejdet er sat i relation til museets organisatoriske og ressourcemæssige forhold.
- Museet angiver faglig begrundelse for sin indsamling i sin registrering.
- Museet har personale med relevant registreringskompetence.
- Museet anvender sin registrering på digitale platforme i sin formidling og forskning.
- Museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner om registreringsarbejdet og udvikling heraf.

Læs mere

Du kan læse mere om grundlaget for Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger til registrering i *Udredning om bevaring af kulturarven*, i *Kulturministeriets Digitaliseringsstrategi 2012-2015* og i *Udredning om fremtidens museumslandskab* (jf. bilag 1).

[Læs mere om registrering på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside.](#)

Bevaring

Krav til museets bevaring i museumsloven

- Museet skal have en rimelig faglig og bygningsmæssig standard, herunder forsvarlige magasinforhold og sikringsforhold.
- Museets bevaring er forbundet med museets øvrige hovedopgaver (indsamling, registrering, forskning og formidling).
- Gennem bl.a. bevaring skal museet i et lokalt, nationalt og globalt perspektiv:
 1. Aktualisere viden om kultur- og naturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende.
 2. Udvikle anvendelse og betydning af kultur- og naturarv for borgere og samfund.
 3. Sikre kultur- og naturarv for fremtidens anvendelse.Museet skal samarbejde med andre statslige og statsanerkendte museer herom.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler

- Museet har en nedskrevet bevaringsplan for den samlede bevaringsindsats (den præventive og udbedrende bevaringsindsats). Bevaringsplanen er prioriteret i forhold til genstandenes/værkernes/præparaternes lokale, regionale og nationale betydning og i forhold til deres forsknings- og formidlingsmæssige potentiale. Bevaringsplanen beskriver også bevaringens betydning for og sammenhæng med den øvrige faglige opgavevaretagelse.
- Museets bevaringsplan indgår i museets overordnede strategi for den samlede virksomhed og mål for bevaringsarbejdet er sat i relation til museets organisatoriske og ressourcemæssige forhold.
- Museet har opsyn og forsvarlige installationer, som sikrer mod tyveri, brand, hærværk og klimaskader.
- Museet inddrager konserveringsfaglig ekspertise i bevaringsarbejdet, herunder til regelmæssig opsyn med samlingen, det udbedrende bevaringsarbejde og i udarbejdelsen af bevaringsplaner.
- Museet foretager jævnligt samlingsgennemgang med henblik på prioritering af bevaringsindsatsen.
- Museet fører tilsyn efter egne nedskrevne retningslinjer med deposita og udlån.
- Museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner om bevaringsarbejdet og udvikling heraf.

Læs mere

Du kan læse mere om baggrunden for Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger til bevaringen i *Udredning om bevaring af kulturarven* (jf. bilag 1). Anbefalingerne i udredningen om bevaring af kulturarven er implementeret i Kulturministeriets Kulturbevaringsplan

[Læs mere om bevaring på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside.](#)

Sikring af væsentlige bevaringsværdier i forbindelse med fysisk planlægning og forberedelse af jordarbejder

Generelle krav til museer med ansvar for museumslovens kapitel 8

Generelle krav til museet i museumslovens kapitel 8

- Museet skal have en rimelig faglig standard.
- Museet skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne sikre at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.
- Museet skal i høringsfasen foretage antikvarisk kontrol vedrørende offentliggjort planmateriale. Museer kan også gennemføre undersøgelser og dokumentation i forbindelse med det offentliggjorte planmateriale.
- Danefæ skal indleveres til Nationalmuseet og Danekræ skal indleveres til Statens Naturhistoriske Museum.
- Museet skal samarbejde med andre statslige og statsanerkendte museer med henblik på at fremme sikringen af væsentlige bevaringsværdier i forbindelse med fysisk planlægning og forberedelse af jordarbejder.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler

- Museet har formaliserede arbejdsgange og løbende dialog i forhold til samarbejdet med planmyndighederne.
- Museets arbejde med museumslovens kapitel 8 og mål herfor indgår i museets overordnede strategi for den samlede virksomhed.
- Museet arbejder på at blive inddraget i planmyndighedernes arbejde så tidligt som muligt, helst i forbindelse med formuleringen af planstrategi, kommune- og lokalplanerne.
- Museet synliggør, hvilke kompetencer og ydelser museet kan tilbyde i planarbejdet.

Krav til varetagelse af den bygherrebetalte arkæologiske virksomhed gældende fra 1. januar 2021 – Revideret pr. maj 2021

Den arkæologiske virksomhed kan varetages af ét museum eller på baggrund af en samarbejdsaftale mellem flere museer. Museet/museumssamarbejdet (herefter blot benævnt museet) arbejder med den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed i det tildelte ansvarsområde og efter museumslovens retningslinjer bl.a. med henblik på, at anvende resultaterne til almen nytte for bygherre og offentlighed.

Museet varetager en grundfortælling med udgangspunkt i arbejdsområdets unikke fund og museets viden. Grundfortællingen skal danne udgangspunkt for museets arkæologiske virksomhed herunder indsamlingspolitik, faglige argumentationer, undersøgelsesstrategier m.v.

Ikrafttrædelse

Kvalitetskravene er gældende fra 1. januar 2021, dog vil krav til udarbejdelse af skriftlige dokumenter først være krævet opfyldt 1. januar 2022.

Særlige forhold

- Evt. nødvendige ændringer af eksisterende samarbejdsaftaler skal være foretaget senest 30. juni 2021.
- Kravene til forskning skal være opfyldt senest 31. december 2025, herefter vil der gælde en løbende femårig periode for opfyldelse af forskningskravene.

Forudsætninger for varetagelse af den arkæologiske virksomhed

- En evt. samarbejdsaftale om varetagelsen af et arkæologisk ansvarsområde skal være indgået skriftligt og det juridiske ansvar være entydigt placeret med:
 - En ansvarlig institution
 - En postadresse, der sikrer entydig modtagelse og afsendelse
 - Fælles akronym og fælles varetagelse af det samlede ansvarsområde
 - Ensartet og professionel sagsbehandling
- Økonomien for den bygherrefinansierede undersøgelsesvirksomhed er adskilt fra museets øvrige økonomi, og indtægter og udgifter for de bygherrebetalte undersøgelser fremgår af det ansvarlige museums regnskab.
- Museet har fastansat personale, der besidder de arkæologiske kvalifikationer i forhold til metode og periode, som dækker hovedperioderne (ældre stenalder, yngre stenalder, bronzealder, ældre jernalder, yngre jernalder, vikingetid, middelalder, renæssance og nyere tid). Der foreligger en nedskrevet, faglig argumentation for fravigelse herfor.
- Museet har adgang til tidssvarende udgravnings-, opmålings- (GPS) og it-udstyr, der muliggør kvalitet og effektivitet ved foretagelse af arkæologiske undersøgelser samt afrapportering heraf.
- Museets medarbejdere har kendskab til de primære rammer gældende for forvaltningsloven, offentlighedsloven, GDPR m.v.

Kvalitetskrav til varetagelse af den arkæologiske virksomhed

Indsamling:

- Museet har en nedskrevet undersøgelsesstrategi for det arkæologiske område, der udspringer af museets forskningsstrategi og styrelsens nationale arkæologiske strategier.
- Museet har en nedskrevet, prioriteret indsamlingspolitik for fund for det arkæologiske område.

Registrering:

- Museet har nedskrevne retningslinjer for registrering for det arkæologiske område. Retningslinjerne skal følge gældende vejledning vedr. registrering i SARA og Fund og Fortidsminder (jf. www.slks.dk).
- Museet har en nedskreven og fremtidssikret strategi for sikring af analogt og digitalt dokumentationsmateriale (planer, tegninger, fotos, noter etc.).

- Museet afrapporterer inden for et år udførte arkæologiske undersøgelser med beretninger, der følger styrelsens vejledning for beretningsskrivning.
- Arkæologiske undersøgelser er indberettet til og opdateret i Fund og Fortidsminder inden for et år efter udført arkæologisk undersøgelse.

Bevaring:

- Museet har en nedskrevet bevaringsplan for det arkæologiske materiale.

Forskning:

- Museet har en nedskrevet forskningsstrategi for det arkæologiske område, der sikrer en styrkelse og udvikling af det faglige og akademiske niveau og lever op til styrelsens krav og anbefalinger.
- Museet har et løbende og differentieret forskningsafkast publiceret i relevante, fagfællebedømte medier (nationalt såvel som internationalt). Den bygherrebetalte arkæologi skal være afspejlet i forskningsafkastet.
- Inden for en løbende femårig periode skal med udgangspunkt i museets geografiske ansvarsområde leveres point svarende til 18 BFI-point.
- Museet indgår i relevante faglige netværk og forpligtende forskningssamarbejder med andre museer og vidensinstitutioner i ind- og udland.
- Forskningen skal i udgangspunktet fortages af museets fastansatte videnskabelige personale og tage udgangspunkt i museets bygherrebetalte arkæologiske virksomhed. Dette med henblik på at sikre, at den viden, som genereres af den arkæologiske virksomhed, så vidt muligt fastholdes i museet.
- Arkæologiske udgravningsdata, afledte analyser og forskningsresultater bør i videst muligt omfang og med færrest mulige restriktioner være tilgængelige for videre forskning og den brede offentlighed.
- Udgravningsdata skal i udgangspunktet være tilgængelig senest fra det tidspunkt, hvor beretningen er indleveret.
- Udgravningsdata i særlige tilfælde båndlægges i fem år fra udgravningens afslutning.

Formidling:

- Museet har en nedskrevet formidlingsstrategi for den arkæologiske virksomhed, herunder kommunikation.
- Museets udgravningsresultater er offentligt tilgængelige (fx via museets hjemmeside).
- Museet skal indgå samarbejder med undervisnings- og uddannelsesinstitutioner o.l. med henblik på undervisningstilbud, f.eks. åbne udgravninger, gennemføre uddannelsesgravninger o. lign.
- Museet arbejder for, at den anlægsansvarlige benytter sig af muligheden for at anvende de arkæologiske resultater som et værdiskabende element.

Administration:

- Museet har en nedskrevet administrationsplan for forvaltning af museets arkæologiske ansvarsområde. Planen skal bl.a. omfatte procedurer og forretningsgange for den arkæologiske virksomhed og sikre en effektiv og professionel administration i henhold til styrelsens krav og retningslinjer, herunder i forhold til bygherrekontakt, økonomistyring mv.
- På museets hjemmeside findes oplysninger om de ydelser, som museet tilbyder bygherrer og andre anlægsansvarlige, kommuner, uddannelses- og undervisningsinstitutioner osv.

Bilag 1

- [Udredningen om bevaring af kulturarven \(Kulturministeriet, 2003\)](#)
- [Udredning om museernes formidling \(Kulturministeriet, 2006\)](#)
- [Forskningsstrategi for Kulturministeriets område \(Kulturministeriet, 2009\)](#)
- [Internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed \(Kulturministeriet, 2010\)](#)
- [Den nationale brugerundersøgelse \(Kulturstyrelsen, 2009-2014\)](#)
- [God ledelse i selvejende kulturinstitutioner \(Kulturministeriet, 2011\)](#)
- [Udredning om fremtidens museumslandskab \(Kulturministeriet, 2011\)](#)
- [Kulturministeriets digitaliseringsstrategi 2012–2015 \(Kulturministeriet, 2012\)](#)